

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9
hallituksen esityksen johdosta saariston kehityksen edistämistä
koskevaksi lainsäädännöksi**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 20 päivänä helmikuuta 1981 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 23 saariston kehityksen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Asian johdosta on eduskunnan päätöksen mukaisesti pyydetty liikennevaliokunnan lausunto (n:o 3/1981 vp.), joka on tämän mietinnön liitteenä.

Hallitus ehdottaa, että saariston kehityksen edistämiseksi säädettäisiin puitelaki, jossa asetettaisiin valtiolle ja kunnille saariston kehittämistä koskevia velvoitteita ja määriteltäisiin suuntaviivat, joiden mukaan kehittämisen tulisi tapahtua väestön toimeentuloa, liikkumista ja peruspalveluja koskevilta osin sekä alueiden käytön suunnittelussa. Hallituksen tarkoituksena on, että annettavalla lailla turvattaisiin elävä saaristo siihen liittyvine luonnon-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvoineen. Tarkoituksena on erityisesti estää saariston autioituminen ja turvata kiinteä saaristoasutus. Lain antaminen katsotaan tarkoituksenmukaiseksi myös sen takia, että vesistöissä olevien luonnonvarojen hyväksikäyttö sekä muun muassa merivalvonta, pelastuspalvelu ja huoltotoiminta helpottuisivat. Hallituksen esityksen mukaan tavoitteeseen tulisi pyrkiä luomalla saaristoväestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin.

Hallitus ehdottaa, että lakiin sisällytettäisiin yleisiä säännöksiä elinkeinotoiminnan edistämisestä, asumisen, toimeentulon ja välttämättö-

män asioinnin kannalta tarpeellisista liikenne- ja kuljetuspalveluista, muiden peruspalvelujen ja saaristo-oloissa tarvittavien erityispalvelujen saatavuudesta, valtion henkilöstöpolitiikasta sekä alueidenkäyttösuunnitelmien laatimisesta. Laisa olisi myös säännöksiä saaristoasioiden hoidon hallinnollisesta järjestelystä valtion keskushallinnossa ja kunnissa sekä määritelmät siitä, mitä saaristolla ja saaristokunnilla tarkoitetaan.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan mahdolliset lisäkustannukset julkiselle taloudelle syntyvät muiden lakien perusteella ja siitä, että saaristolain tulisi yleensäkin johtaa kuntien ja valtion velvoitteiden nykyistä tehokkaampaan täyttämiseen. Siten mahdolliset lisäkustannukset eivät ole arvioitavissa.

Hallituksen esitykseen sisältyy lisäksi useisiin erityislakeihin liittyviä muutosesityksiä, joilla näitä lakeja muutetaan siten, että niiden sisältö vastaa hallituksen esitykseen sisältyvän puitelain tavoitteita.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Breilin, Forsman, Hokkanen, Jokela, M. Järvenpää,

Koppanen, Manninen, Niskanen, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Malm, Pohjala, Poutanen, Puolanne, Sirén, Surakka ja Söderström.

EDUSKUNNAN
 LIIKENNEVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
 10 päivänä maaliskuuta 1981

Lausunto n:o 3

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on kirjelmällään 24 päivältä helmikuuta 1981 pyytänyt, eduskunnan päätöksen mukaisesti, liikennevaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 23 saariston kehityksen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Antti Uusi-Hakala valtioneuvoston kansliasta, hallitusneuvos Kalevi Perko ja ylitarkastaja Kari Ojala liikenneministeriöstä, toimistopäällikkö Juha Söderlund ja toimistoinsinööri Ilkka Komsu tie- ja vesirakennushallituksesta, puheenjohtaja Jan-Magnus Jansson saaristoasiain neuvottelukunnasta, Turun luotisiipiin päällikkö Osmo Myllymaa, seutukaava-insinööri Jorma Telkkä Etelä-Savon seutukaavaliitosta, saaristotoimikunnan puheenjohtaja Per-Olof von Weymarn Varsinais-Suomen maakuntaliitosta, kansanedustaja Ole Norrback Svenska Österbottens Landskapsförbundin edustajana, kunnallisneuvos Rudin Eneberg Korppoon kunnasta ja kunnansihteeri Salli Mäkelä Hailuodon kunnasta.

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset laiksi saariston kehityksen edistämisestä ja eräiksi siihen liittyviksi lainmuutoksiksi.

Liikennevaliokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotettu laki saariston kehityksen edistämisestä on puitelaki, jossa säädetään valtion ja kuntien saaristoalueita koskevista erityistehtävistä. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettua lakia tarpeellisenä sekä siinä säädettyjä tavoitteita, tehtäviä ja hallinnollisia järjestelyjä tarkoituksenmukaisina. Samalla valiokunta korostaa, että esitettyjen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää riittävien varojen ohjaamista laissa mainittuihin tarkoituksiin sekä tavoitteiden huomioon ottamista muissa säädöksissä ja viranomaisten toiminnas-

sa. Hallituksen esitykseen sisältyykin kolme voimassa olevien lakien muutosehdotusta, joilla edistetään puitelaissa asetettuja tavoitteita. Nämä lakiehdotukset ovat lähinnä esimerkkejä niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen puitelain tarkoituksen toteuttamiseksi.

Liikenneyhteyksien parantaminen on etusijalla saaristoasukkaiden toimeentulomahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehittämisessä. Tieverkon rakentamisen ja kohentamisen ohella on kiinnitettävä huomiota liikenteen hoidon järjestämiseen ja ylläpitoon.

Riittävien ja hinnaltaan kohtuullisten joukko-liikenneyhteyksien turvaaminen saariston vakinaiselle väestölle edellyttäisi pysyviä tukitoimia.

Valtion suorittamien kuljetustehtävien kuten vesikuljetusten hoito ja suunnittelu olisi selvitettävä ja saatettava nykyistä yhtenäisemmin johdetuksi.

Kuljetustukijärjestelmiä olisi kehitettävä saaristoalueiden elinkeinotoimintaa paremmin palveleviksi.

Valiokunta pitää myös tarpeellisenä, että niitä jo vireillä olevia suunnitelmia ja toimenpiteitä, jotka tähtäävät esityksen tavoitteiden mukaisesti saariston liikenneyhteyksien parantamiseen, mahdollisuuksien mukaan kiirehdistään.

Valiokunta pitää oikeana sitä hallituksen esityksestä ilmenevää periaatetta, että valtion tukitoimenpiteet liikenne- ja kuljetusyhteyksien parantamiseksi suunnataan saariston vakinaisen väestön hyväksi. Saariston vakinaisten asukkaiden liikenne voidaan tarvittaessa asettaa muuhun liikenteeseen nähden etuoikeutettuun asemaan esimerkiksi lautalle ja lossille pääsyssä, mistä liikenneministeriö tai lääninhallitus voi uuden tieliikennelain nojalla antaa määräyksiä.

Puitelaissa säädetään valtion ja kuntien tehtäväksi myös saariston maisemakuvan ja luonnon suojaaminen ympäristöhaitoilta. Köyhille saaristokunnille olisi valtion avustuksin luotava mahdollisuudet sellaiseen alueiden käytön suunnitteluun, joka on tarpeen mainitun tehtävän suorittamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Liikennevaliokunnan puolesta:

Alvar Saukko

Pekka Luukkainen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saukko, varapuheenjohtaja Vähäkangas ja jäsenet Bärlund, Fred, Juhantalo, H. Järvenpää, Knuuttila, Kos-

kinen, Palmunen, Rehn, Ruotsalainen, Rönnholm, Torikka, Tuominen ja Viljanen sekä varajäsen Pohto.
